

Грек жаңгагынын маңызынын

товардык сапатын текшерүү жана маркетинг боюнча
БУУ ЕЭКнын стандарты

Эскертүү

Айыл-чарба азыктарынын коммерциялык стандарттары Бириккен улуттардын уюмунун Европалык экономикалык комиссиянын айыл-чарбалык стандарттар боюнча жумушчу тобу аркылуу иштелип чыгарылат жана бекитилет. Бул эл аралык стандарттар соодалоону өрчүтүүгө өбөлгө болот, жогорку сапаттагы буюмдарды өндүрүүгө, рентабелдүүлүктү жогорулатуусуна жана керектөөчүлөрдүн кызыкчылыктарын коргоосуна алып келет. Аларды өкмөттөр, өндүрүүчүлөр, сатуучулар, импорттоочулар жана экспорттоочулар, ошондой эле эл аралык уюмдар колдонушат. Стандарттар айыл-чарба азыктарынын кенен диапозонуна таркалат, анын ичинде жаңы бышкан жемиштер жана жашылчалар, кургатылган азык-түлүк азыктар, үрөндүк картошка, эт, гүлдөр, жумуртка жана жумурткадан алынган азыктар.

Грек жаңгагынын маңызынын стандартына болгон түшүндүрмө документ стандарттардын бирдиктүү маанисин камсыз кылуу максатында иштелип чыккан жана ошону менен эл аралык жана ички сооданы өнүктүрүүгө өбөлгө түзөт. Ал өндүрүүчүлөр жана соода ишканалар, ошондой эле текшерүү органдары үчүн иштелип чыккан.

Айыл чарба сапат стандарттары боюнча жумушчу тобунун иштеринде БУУнун бардык мүчө-мамлекеттери катыша алышат. Кошумча маалымат боюнча <http://www.unece.org/trade/agr/welcome.html> сайтына кайрылыңыздар.

Ушул басылмадагы белгилер жана ушул публикациядагы материалдардын презентациясы Бириккен Улуттар Уюмунун Катчылыгынын кандайдыр бир мамлекеттин, областтын, шаардын же райондун, же алардын бийлик органдарынын укуктук статусуна тиешелүү көз караштар же аныктоо болуп саналбайт. Компаниялардын же коммерциялык азыктардын аттарын атоо Бириккен Улуттар Уюму тарабынан жактоо болуп эсептелбейт.

Материалдарды эркин түрүндө сөзгө илүүдө жана басып чыгарууда авторлору эске алууда гана уруксат берилет.

Кайсы бир суроолор же сын-пикир болгон учурда, төмөнкү дарек боюнча кайрылууга болот:

Айыл чарба сапат стандарттары боюнча жумушчу тобу
БУУнын Европалык экономикалык комиссиясы
Улуттук чон сарай
CH-1211, Женева 10, Швейцария
e-mail: agristandards@unece.org

МАЗМУНУ

I. АЗЫКТЫ АНЫКТОО	1
II. САПАТКА ТИЕШЕЛҮҮ ЖОБОЛОР	4
III. КАЛИБРОВКАГА ТИЕШЕЛҮҮ ЖОБОЛОР	10
IV. МҮМКҮНДҮКТӨРГӨ ТИЕШЕЛҮҮ ЖОБОЛОР	14
V. ТОВАРДЫК ӨҢҮНӨ ТИЕШЕЛҮҮ ЖОБОЛОР	18
VI. МАРКИРОВКАГА ТИЕШЕЛҮҮ ЖОБОЛОР	24
ТИРКЕМЕ: ГРЕК ЖАҢГАГЫНЫН МАҢЫЗЫНЫН ТОВАРДЫК САПАТЫН ТЕКШЕРҮҮ ЖАНА МАРКЕТИНГ БОЮНЧА БУУ ЕЭКтин DDP-02 СТАНДАРТЫ	28

Эскертүү: Бул документте стандарттын расмий тексти кадимки колдонулуучу шрифт менен көрсөтүлгөн; стандарттын чечмелөө тексти курсив тамгалар менен көрсөтүлгөн. Визуалдык жактан көрүү үчүн берилген сүрөттөргө шилтемелер калың шрифт менен берилген. Стандарттын толук тексти эч кандай түшүндүрмөлөрсүз тиркемеде берилген.

ЫРААЗЫЧЫЛЫКТАР

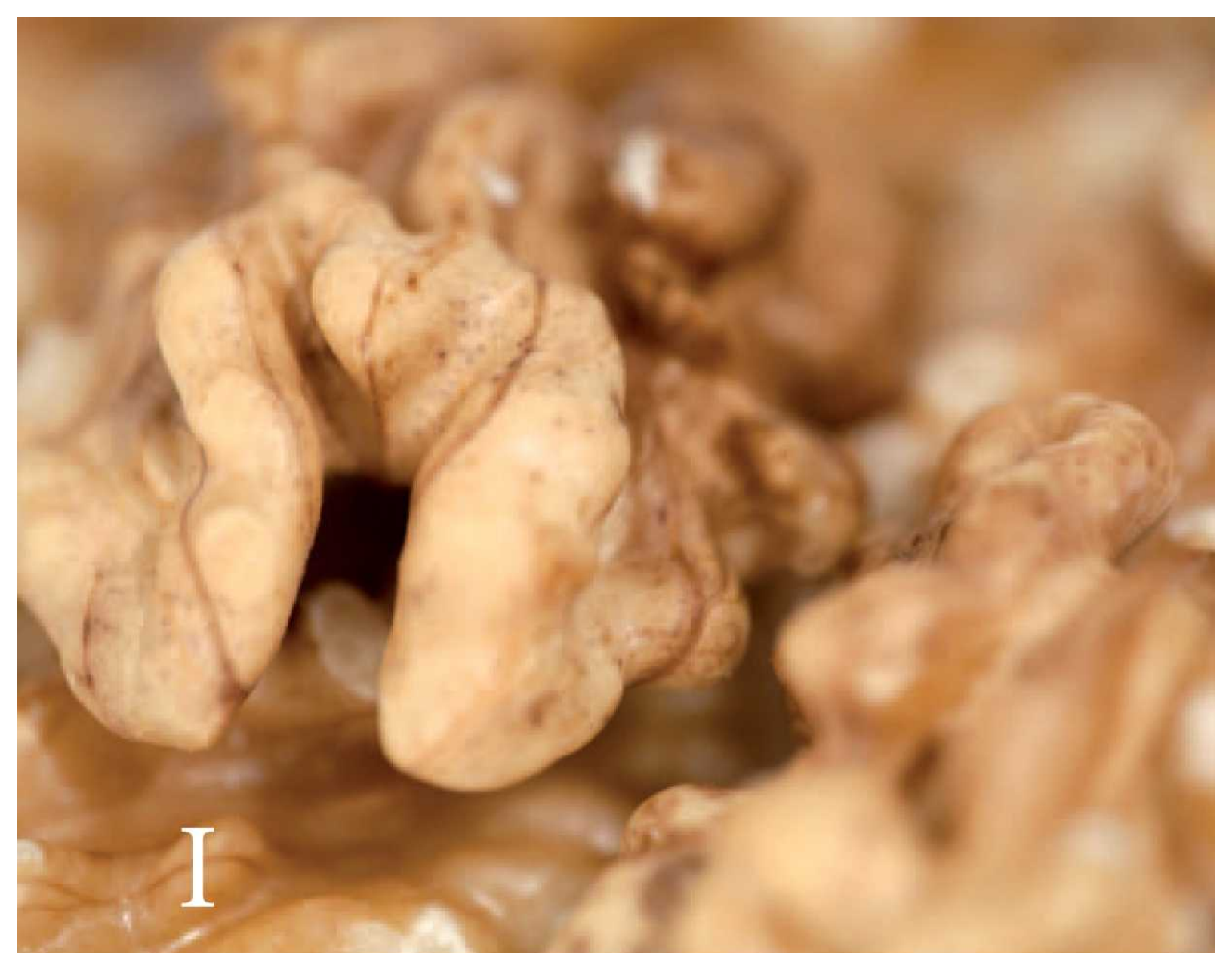
БУУ ЕЭК Кургак жана кургатылган азыктар боюнча атайын адистештирилген секциясынын бардык өкүлдөрүнө ушул

басылманы иштеп чыгарууга кошкон зор салымы үчүн ыраазычылык билдирет.

Ошондой эле, БУУ ЕЭК Калифорния штатынын грек жаңагы боюнча Комиссияга жана Калифорния штатынын грек жаңагы

боюнча Кеңешине грек жаңагынын маңызынын түшүндүрмө брошюрасын даярдаганы жана басып чыгарганы үчүн ыраазычылык билдирет

A close-up photograph of several walnuts, showing their characteristic wrinkled, light brown shells. The focus is sharp on the central walnut, with others in the foreground and background slightly blurred.

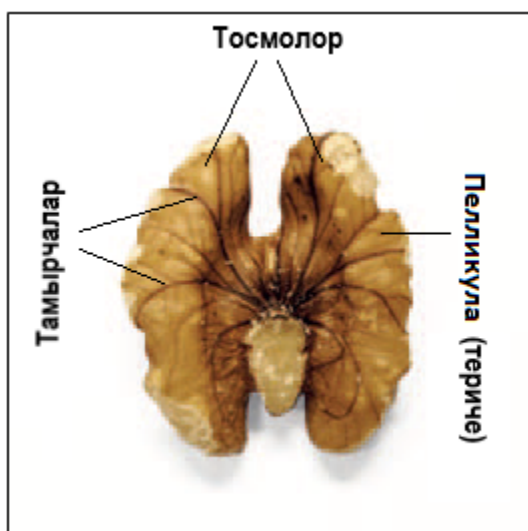
I

АЗЫКТЫ АНЫКТОО

Ушул стандарт грек жаңгагынын *Juglans regia* L дин (культуралык сорттор) ар кандай түрүнөн келип чыккан жана аны тамакка түздөн түз пайдаланууга же башка азыктар менен аралаштырып, кайра иштеп чыгуусуз эле тамакка пайдалануу үчүн болгон грек жаңгагынын маңызына таркалат. Ушул стандарт туздалган, кантталган, ароматташтырылган, куурулган же өнөр жайлык кайра иштетүү үчүн даярдалган грек жаңгагынын маңызына таркалбайт.

ТҮШҮНДҮРМӨ

Грек жаңгагынын маңызы түсү, өлчөмү жана формасы боюнча айырмаланат (1-2-чи сүрөттөр).

1-чи сүрөт. Грек жаңгагынын маңызынын жарымчасынын анатомиясы

2-чи сүрөт. Маңызынын түсүнүн жана жарымчасынын типтери

II

САПАТКА
ТИЕШЕЛҮҮ
ЖОБОЛОР

Бул стандарттын максаты грек жаңгагынын маңызын даярдалгандан жана таңгактагандан кийинки экспорттук текшерүү стадиясындагы сапатына карата талаптарды аныктоо.

Ошону менен бирге, экспорттук жөнөтүүдөн кийинки стадияларда стандартты пайдаланууда ээси/сатуучу анын талаптарын сактоо жоопкерчилигин алат. Ушул стандарттын талаптарына жооп бербеген азыктардын ээси/сатуучу, мындай азыктарды алып чыгууга же аларды сатууга сунуш кыла албайт же кандай бир башка жолдор менен аларды тапшырып же сата албайт.

А. МИНИМАЛДУУ ТАЛАПТАР ¹

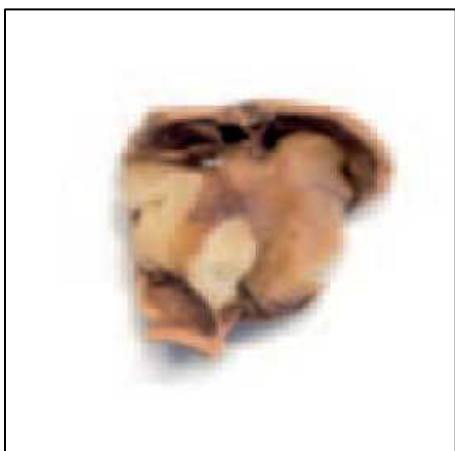
Ар бир сорт үчүн атайын шарттар жана уруксат берилген мүмкүндүктөр боюнча талаптар аткарылган учурда грек жаңгагынын баардык сортторунун маңызы төмөнкү мүнөздөмөлөргө ээ болушу керек:

Маңыз төмөнкүдөй болушу керек:

- таза сапаттуу;
- чирүүгө жана бузулууга дуушар болгон, адам пайдаланууга жарабай калган азык мүмкүн эмес;
- таза;
- көзгө көрүнүктүү бөтөн заттарсыз, анын ичинде жабышып калган кабыкчанын калдыктарысыз.

ТҮШҮНДҮРМӨ:

«Жок деп эсептөө» - жалпы аянтын алганда толугунан 10% дан жогору эмес аянтын жаап калган жабышылган кабыкчанын же тосмолордун болушу эсептелет. Көзгө көрүнүктүү бөтөн заттардын мисалдары 3-чү сүрөттө көрсөтүлгөн.

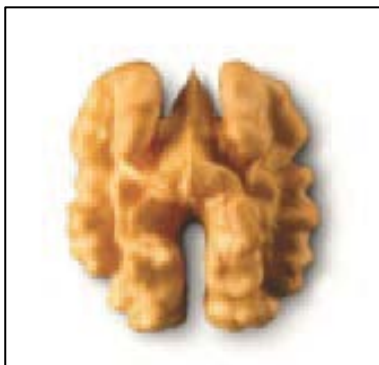
3-чү сүрөт. Кабыкча жабышкан маңыз
(мүмкүн эмес)

¹ «дефекттердин аныктамалары» (кабыгы менен жаңгактар жана жаңгактардын данеги) аттуу III түркөмөсүндө келтирилген, http://www.unece.org/trade/agr/standard/dry/StandardLayout/StandardLayoutDDP_e.pdf.

II

Сапатка тиешелүү жоболор

- жетишээрлик өөрчүгөн. Соолкуп кургап калган же чүрүшкөн өтө жалпак жана суу жетишпей кургап же катып калган маңыздын сырткы аянтынын 25% түзгөн, ошондой эле ичи бош жаңгактын маңызы мүмкүн эмес.

4-чү сүрөт. Жетиштүү өөрчүгөн маңыз
(мүмкүн)

5-чи сүрөт. Соолкуп кургаган/чүрүшкөн
маңыз (маңыздын сырткы аянтынын 25%
жогору мүмкүн эмес)

- маңыздын үстүнкү беттеринен ачык айырмаланып турган жана үстүнкү беттин жалпысынан 25% каптаган бузулууларысыз, түсү өзгөрүлгөн аянтчаларысыз (майлуу диффузиясыз же жайылып кеткен тактарсыз). ЭСКЕРТҮҮ: бетиндеги майда кемтиктер бузулуулар деп эсептелбейт.

6-чы сүрөт. Бетиндеги бузулуулар менен жана
түсүндөгү өзгөрүүлөр менен маңыздын (маңыздын
бетинин 25% жогору мүмкүн эмес)

7-чи сүрөт. Бетиндеги майда кемтиктери бар маңыз
(мүмкүн)

- тирүү зыянкеч курт-кумурскалардын өнүгүү стадиясына карабастан алардын жок болуусу.
- зыянкеч курт-кумурскалар жана/же кенелерден жабыркаланбаган, анын ичинде тирүү эмес зыянкечтер, курт-кумурскалар жана алардын калдыктарысыз же заңдарысыз.

8-чи сүрөт. Курт-кумурскалар/зыянкечтерден жабыркаланган маңыздар
(мүмкүн эмес)

- көзгө көрүнгөн бубак козу карындардын булалары мүмкүн эмес.

ТҮШҮНДҮРМӨ

Кабыкчасында да жана маңызында да бубак козу карындардын көзгө көрүнгөн булалары мүмкүн эмес (9-чү сүрөт).

9-чу сүрөт. Бубак козу карындар (мүмкүн эмес)

- кермек даамсыз

ТҮШҮНДҮРМӨ:

Грек жаңгагынын кермектенген маңызы бул кермек даамдуу же жагымсыз жыты же даамы бар же бузулган май даамдуу маңыз. **ЭСКЕРТҮҮ:** Кээ бир азыктар тышкы көрүнүшү боюнча күңүрт же майланышкан болуп, бирок кермек даамсыз болушу мүмкүн (10-чү сүрөт).

10-чү сүрөт. Грек жаңгагынын маңызында кермектөөнүн пайда болушу ар бир учурда кездешиши мүмкүн, ошондуктан сенсордук анализге тартылышы керек

- сырткы нымдуулуктун үлүшү аномалдык жогорку дэңгээлде болбошу.

ТҮШҮНДҮРҮҮ:

Бул жобо мисалы таңгактын ичинде нымдуулуктун үлүшү ашыкча болгон учурга тиешелүү. II.B бөлүгүндөгү нымдуулуктун максималдуу үлүшү боюнча жобосун камсыз кылуу зарыл.

- Бөтөн жытсыз жана/же даамсыз.

ТҮШҮНДҮРМӨ:

Бул жобо грек жаңгагынын маңызын канааттандыруу эмес шарттарда сактоодо же ташууда пайда болгон грек жаңгагынын маңызына мүнөздүү эмес даамдуу жана жыттуу азыкка тиешелүү, мисалы алар күчтүү жыттанган азыктарга жакын жайгашылып сактоодо пайда болот.

Грек жаңгагынын маңызынын абалы төмөнкүдөй шарттарды аткарууга мүмкүндүү болуусу керек:

- транспорттоого, жүктөөгө жана түшүрүүгө туруштук бериши;
- керектүү жерге канааттандыруу абалда жеткирүү.

В. НЫМДУУЛУКТУН ҮЛҮШҮ²

Грек жаңгагынын маңызындагы нымдуулуктун үлүшү 5,0% дан жогору болбошу керек.

ТҮШҮНДҮРМӨ:

Азыктагы нымдуулуктун максималдуу үлүшү аны коммерциализациялоо максаты үчүн мүмкүндүктүн чектүү үлүшүн түшүндүрөт.

С. КЛАССИФИКАЦИЯ

«IV. Дефекттерге тиешелүү жоболор» бөлүгүнүн дефекттерге болгон мүмкүндүктөрдүн негизинде грек жаңгагынын маңызы төмөнкү сортторго бөлүнөт:

жогорку сорт, биричи сорт жана экинчи сорт.

Мүмкүндүктүү дефекттер азыктын жалпы тышкы түсүнө, анын сапатына, сакталуу жөндөмдүүлүгүнө жана таңгактын ичиндеги товардык көрүнүшүнө терс таасир тийгизбеши керек.

² Нымдуулуктун үлүшү «Кургак азыктарынын нымдуулугун аныктоо» аттуу бөлүгүнүн стандарттын типтүү формасындагы II тиркемесинде көрсөтүлгөн ыкмалардын бири менен аныкталат; „http://www.unece.org/trade/agr/standard/dry/StandardLayout/StandardLayoutDDP_e.pdf“ Талаш-тартыш болгон учурда лаборатордук этлондук ыкма колдонулат.

III

КАЛИБРОВКАГА
ТИЕШЕЛҮҮ ЖОБОЛОР
(САТУУГА ТҮШҮҮЧҮ
ФОРМАЛАР)

Грек жаңгагынын маңызы сатууга түшүүчү формалары боюнча төмөнкүдөй бөлүнөт:

I	«жарымчалар»	экиге бөлүнгөн же бир теңдүү жана жабыркабаган маңыз бөлүкчөлөрү
II	«кетиктери бар маңыз»	кемтилген же төртүнчү бөлүгүнүн бири жок болгон маңыздын жарымчалары
III	«төртүнчү бөлүкчөлөр»	бирдей бөлүктөргө узунунан төрткө бөлүнгөн маңыздар
IV	«чоң бөлүктөр»	«кетиги бар маңыздардын» өлчөмүнөн кичине, бирок «сынган маңыздын» өлчөмүнөн чоң
V	«сынган маңыздын бөлүкчөлөрү»	тегерек тешиктери бар диаметри 8 мм элек аркылуу өтүүчү, бирок, диаметри 3 мм тегерек тешиктери бар элек аркылуу өтпөөчү маңыздын бөлүгү

«Жарымчалар» үчүн гана - киллограммдагы даана санын көрсөтүү факультативдик (сөзсүз эмес) болуп саналат. Азыктар аралашма түрүндө болгон учурда ар бир форманын пайызы белгилениши керек; калибри боюнча мүмкүндүктөр таблицасы колдонулбайт.

ТҮШҮНДҮРМӨ:
Грек жаңгагынын маңызы сатылууга ар кандай формада келип түшөт. Сатылууга келип түшкөн ар кандай формалардын мисалдары 11-15-чи сүрөттөрдө көрсөтүлгөн.

11-чи сүрөт. Жарымчалар (эки бөлүккө бөлүнгөн бири бирине окшош болгон бирдей формадагы жабыркабаган маңыздар)

III

КАЛИБРОВКАГА ТИЕШЕЛҮҮ ЖОБОЛОР

12-чи сүрөт. Кетиктери бар маңыздар *(төрттөн бир бөлүгүнүн көбү жок же кемтилген маңыздын жарымдары)*

13-чү сүрөт. Төртүнчү бөлүкчөлөр *(туурасынан бирдей же бир аз айырмаланган төрт бөлүккө бөлүнгөн бөлүкчөлөр)*

14-чү сүрөт. Чоң бөлүктөр («кемтиктери бар маңыздар» өлчөмүнөн кичине, бирок «сынган маңыздын бөлүгүнөн» чоңураак)

15-чи сүрөт. Сынган маңыздын бөлүгү (тегерек тешиктери бар диаметри 8 мм элек аркылуу өтүүчү, бирок, диаметри 3 мм тегерек тешиктери бар элек аркылуу өткөрүлбөгөн маңыздын бөлүгү)

IV

МУМКУНДУКТӨРГӨ
ТИЕШЕЛҮҮ
ЖОБОЛОР

Сатуунун баардык стадиясында, ар бир партияда белгиленген сорттун сапатына, калибрине жана минималдуу талаптарына жооп бербеген азыктардын болушу мүмкүн.

ТҮШҮНДҮРМӨ:
Мүмкүндүктөр азыктын айланышына карата болгон чектөөлөрдү жана убакыттын өтүшү менен азыктын абалынын табигый начарлашынын эсепке алуу үчүн каралган. Мүмкүндүктөргө туура келүүнү эң аз дегенде ОЭСР Кеңешинин чечиминин ОЭСРдин эл аралык Схемасын жемиштерге жана жашылчаларга болгон стандарттарынын, [C(2006)95] «Мүмкүндүктөргө шайкештигин операциялык текшерүү эрежелерин» пайдалануу менен текшерилиши зарыл (<http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables> дареги боюнча жүктөөгө болот). Партиянын талаптарга шайкештиги жөнүндө чечим жалпы тандоодогу азыктын ушул талаптарга канааттандырбаган пайыз үлүшүнө карата кабыл алынат. (16-чы сүрөт).

A. САПАТЫ БОЮНЧА МҮМКҮНДҮКТӨР

ДЕФЕКТТЕР БОЮНЧА МҮМКҮНДҮКТӨР	Уруксаат берилген мүмкүндүктөр, салмагы боюнча дефект азыктын проценттик үлүшү		
	Жогорку сорт	Биринчи сорт	Экинчи сорт
(a) минималдуу талаптарга жооп бербеген азыктарга мүмкүндүктөр, анын ичинде көп эмес:	4	6	8
бубак козу карындар (көк) басып кеткен маңыздар	0,5	1	2
кермек даамдуу маңыздар, бөтөн даамдуу жана бөтөн жыттуу маңыздар	1	1	2
чириген же бузулган маңыздар	0,5	1	2
зыянкеч курту кумурскалар менен жабыркаланган маңыздар	1	1	2
тирүү зыянкеч курт кумурскалар бар маңыздар	0	0	0
(b) Башка дефекттер боюнча мүмкүндүктөр, бөтөн заттар, кабыктын калдыктары, мөмөчө калдыктары, чаң (салмагы боюнча)	0,5	1	1
(c) Түсү боюнча мүмкүндүктөр бекитилген сорт үчүн маңыздын түсү кара кочкулураак, пайыздык үлүшү	15	15	15

16-чы сүрөт. Бөтөн заттардын мисалдары, анын ичинде жыгачтар, таштар, сабактар, кабыктар жана тосмолорду кошкондо

В. КАЛИБРИ/ФОРМАСЫ БОЮНЧА САТУУГА ТҮШҮҮДӨГҮ МҮМКҮНДҮКТӨР

САТУУГА КЕЛГЕН ФОРМА	Минималдык пайыздык үлүш жана уруксат берилген мүмкүндүктөр (маңыздын салмагы боюнча, %)					
	«Жарымча»	«кемтиги бар маңыздар	«төртүнчү бөлүгү»	«ири бөлүктөр»	«сынган маңыздын бөлүктөрү»	«маңыздын фрагменттери»
«Жарымчалар»	85 ^a	15 ^b	5 ^c	5 ^c	1 ^c	1 ^c
Кемтиги бар «сыныгы бар маңыздар		85 ^a	15 ^b	5 ^c	5 ^c	1 ^c
«Төртүнчү бөлүгү»			85 ^a	15 ^b	5 ^c	1 ^c
«Ири бөлүктөр»				85 ^a	15 ^b	1 ^c
«Сынган маңыздын бөлүктөрү»				10 ^b	90 ^a	1 ^d

a Минималдык пайыздык үлүш
b Уруксаат берилген мүмкүндүктөр
c 15- пайыздык мүмкүндүктөр киргизилген
d 10- пайыздык мүмкүндүктөр киргизилген

A close-up photograph of several light-colored, smooth walnut kernels resting on a dark, textured walnut shell. The background is blurred, showing more of the same scene.

V

ТОВАРДЫК ӨҢҮНӨ ТИЕШЕЛҮҮ ЖОБОЛОР

А. БИР ТҮРДҮҮЛҮК

Ар бир таңгактын ичиндеги маңыздар бирдей болушу зарыл жана грек жаңгагынын маңызы окшош сапатта, калибрде (калибровкада турган болсо) жана бир түрдөн келип чыккан гана маңыздан турушу керек (эгерде көрсөтүлсө).

Таңгактын ичиндеги көрүнүп турган бөлүгү таңгактын ичиндегилеринин бардыгына шайкеш болушу зарыл.

ТҮШҮНДҮРМӨ:

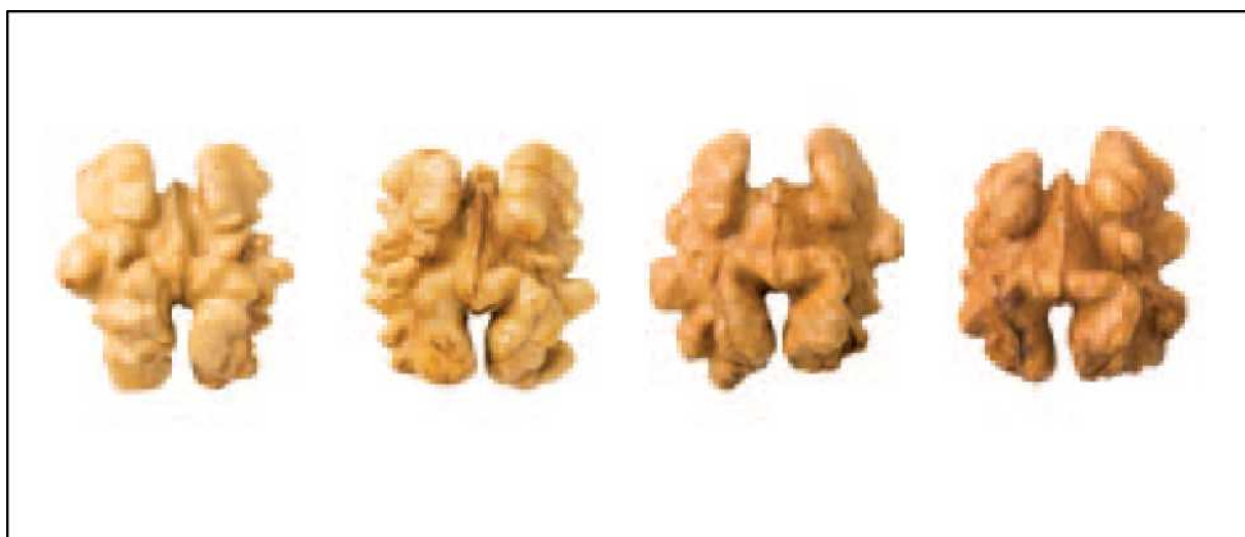
Товардык өңү адашууга алып келбеши керек, б.а, өтө төмөнкү сапаттагы жана таңгактын көрүнүп турган бөлүгүндөн айырмаланган кичине калибрдеги азык, таңгактын төмөнкү катмарларында болбошу керек жана маркировкада көрсөтүлгөндөн айырмаланышы мүмкүн эмес. Окшоштуктарга тиешелүү мисалдар 17 – 21-чи сүрөттөрдө көрсөтүлгөн.

Түсүнүн бир түрдүүлүгү³

Белгилүү сортторго түстүн бир түрдүүлүгүнө карата төмөндөгү жоболор колдонулат:

- **Жогорку сорт:** Бул сорттогу жаңгактын маңызы бирдей ачык түскө ээ болушу керек, күңүрт саман түс жана/же лимондук-сары түс болбошу керек; күңүрт-күрөң түс мүмкүн эмес.
- **Биринчи сорт:** бул сорту грек жаңгагынын маңыздары ачык- күрөң түстөн күңүрт болбош керек жана/же лимондук-сары түстүү болушу керек.
- **Экинчи сорт:** Бул сорттогу грек жаңгагынын маңыздары күрөң түстөн күңүртүрөөк болбошу керек. Өтө күңүрт түстөгү маңыздар алардын түсүн таңгакда аталган шартта гана көрсөтүлгөн сорттогу маңыз катары сатууга түшүшү мүмкүн.

Түскө карата талаптар кызыл түстүү жаңгактардын түрлөрүнүн маңызына таркалбайт.

17-чи сүрөт. Жогорку сорттогу грек жаңгагынын маңызынын түстөрүнүн бир түрдүүлүгү

³ Ар кандай түстөрдү иллюстрациялоочу расмий колориметрикалык шкала, бул даректе бар
http://www.unece.org/fileadmin/DAM/trade/agr/standard/dry/Publications/ECE_DDP-02_WalnutKernels.pdf

18-чи сүрөт. Биринчи сорттогу грек жаңгагынын маңызынын түсү

19-чу сүрөт. Экинчи сорттогу грек жаңгагынын маңызынын түсү

20-чы сүрөт. Кызыл түстөгү грек жаңгагынын маңызынын түсү (мисалы, Ливермор түрү)

21-чи сүрөт. Таңгактагы түстүн бир түрдүүлүгү

В. ТАҢГАК

Грек жаңгагынын маңыздарын таңгактоо азыктын сакталышын камсыз кылышы керек.

Таңгактын ичине пайдалануучу материалдар таза болушу зарыл, азыктын ички жана тышкы жабыркалануусуна алып келбеши керек. Соода спецификациясынын этикеткаларын же тактап айтканда, кагазды пайдаланууда, тексти жазуу үчүн жана этикеткаларды пайдаланууда токсиндүү эмес сыялар же клей гана колдонулушу мүмкүн,

«IV. Мүмкүндүктөргө тиешелүү жоболор» бөлүгүндөгү мүмкүндүктөр таблицасына ылайык, таңгактарда эч кандай бөтөн заттардын үлүшү болбошу керек».

ТҮШҮНДҮРМӨ:

Таңгактар азыкты ташууда, жүктөөдө жана түшүрүүдө маңыздардын сапатын сакталышын камсыз кылуучу сапатта жана бышык болуусу керек.

Бул жобонун максаты, таңгактын ичиндеги колдонулган материалдар азыктын сакталышын керектүү дэңгээлде камсыз кылуусу керек. Азыктын сапатына анын товардык көрүнүшүнө негативдүү таасир берүүчү, мисалы жалбырактар, кум же топурак сыяктуу ар түрдүү бөтөн заттардан сактоо үчүн таза материалдар пайдаланылышы зарыл. Бир нече таңгактын таза эместиги товарды кабыл алуудан баш тартууга алып келиши мүмкүн.

Таңгактардын мисалдары 22-чи жана 23-чү сүрөттөрдө келтирилген.

22-чи сүрөт. Дааналап сатуудагы же керектөө таңгактар үчүн таңгактардын мисалы.

23-чү сүрөт. Таңгактын же картон кутунун мисалдары.

VI

МАРКИРОВКА ТИЕШЕЛҮҮ ЖОБОЛОР

VI

МАРКИРОВКАГА ТИЕШЕЛҮҮ ЖОБОЛОР

Ар бир таңгакта⁴ так жана жуулуп кетпегендей тамгалар менен бир тарабына топтолгон жана сырттан көрүнүүчү төмөнкү маалыматтар жазылышы зарыл:

ТҮШҮНДҮРМӨ:

Ар бир таңгакта көрсөтүүгө тиешелүү бардык маалыматтар бир тарабында топтоштурулушу керек, ошону менен бирге, алар жуулуп кетпегендей сыялар менен жазылган этикеткалар тагылышы же таңгактын өзүнө бекитилиши керек. Таңгактарды экинчи иретте кайталап пайдаланган учурда буга чейинки этикеткаларды же/жана буга чейинки жазууларды тыкаандык менен өчүрүш керек.

Маркировканын мисалдары 24-25-чи сүрөттөрдө көрсөтүлгөн.

А. ТААНУУ БЕЛГИЛЕРИ

Таңгакты жасоочу жана/же жүктү жөнөтүүчү:

Аталышы жана физикалык дареги (мисалы, көчө/шаар/почталык коду жана өлкө, эгерде ал товар келип чыккан өлкөдөн айырмаланса) же компетенттик улуттук орган⁵ тарабынан расмий таанылган болсо.

ТҮШҮНДҮРМӨ:

Инспекция максаттары үчүн «таңгактоочу» термини азыкты таңгактоочу жооп берүүчү адамды же компанияны билдирет (ал факт жүзүндө бул ишти аткарган адамды же персоналды билдирбейт, болгону өзүнүн жумуш берүүчүсүнүн алдында жоопкерчиликте болот). Коддук белгилөө товардык белгини эмес, таңгакка жоопкерчиликти адамды жана компанияны оңой эле аныктоого мүмкүндүк берүүчү контролдун расмий системасын билдирет. Жүктү жөнөтүүчү (жүктү жеткирүүчү же экспортер) өзүнө чоң жоопкерчиликти алышы мүмкүн, бул учурда «таңгактоочу» көрсөтмөсү жогоруда келтирилген аныктамага ылайык факультативдик болуп эсептелет.

⁴ Маркировкалоо боюнча ушул жоболор таңгакта камтылган керектөөчү таңгактарына таркалбайт.

⁵ Кээ бир өлкөлөрдүн улуттук мыйзамы аталышын жана дарегин так көрсөтүүсүн талап кылат. Бирок, коддук белгини колдонууда «таңгактагыч жана/же ташыгыч» (же тийиштүү кыскартууда) белгиси коддук белгиге жакын коюлушу керек, мында коддук белгинин алдында ISO 3166 стандартында көрсөтүлгөн, келип чыгуу эмес, кабыл алуучу (таанып алуучу) өлкөнүн тамгалык коду көрсөтүлүүсү керек.

В. АЗЫКТЫН МҮНӨЗҮ

- «Грек жаңгагынын маңызы»

С. АЗЫКТЫН КЕЛИП ЧЫГЫШЫ

- Товар келип чыккан өлкө⁶ жана факультативдик тартипте, өндүрүү району же улуттук, аймактык же жергиликтүү аталышы.

ТҮШҮНДҮРМӨ:

Маркировкада товар чыгарылган өлкөнү, б.а., грек жаңгагы өстүрүлгөн өлкөнү (мисалы, «АКШнын азыгы» же Франциянын азыгы») көрсөтүү зарыл. Факультативдик түрдө (сөзсүз эмес), ошондой эле, улуттук, аймактык же товар чыгарылган райондун аталышы, мисалы, «Калифорниялык грек жаңгагы» же «Перигордук грек жаңгагы», же «Гренобылдык грек жаңгагы» деп көрсөтүлүшү керек.

Д. ТОВАРДЫК МҮНӨЗДӨМӨЛӨР

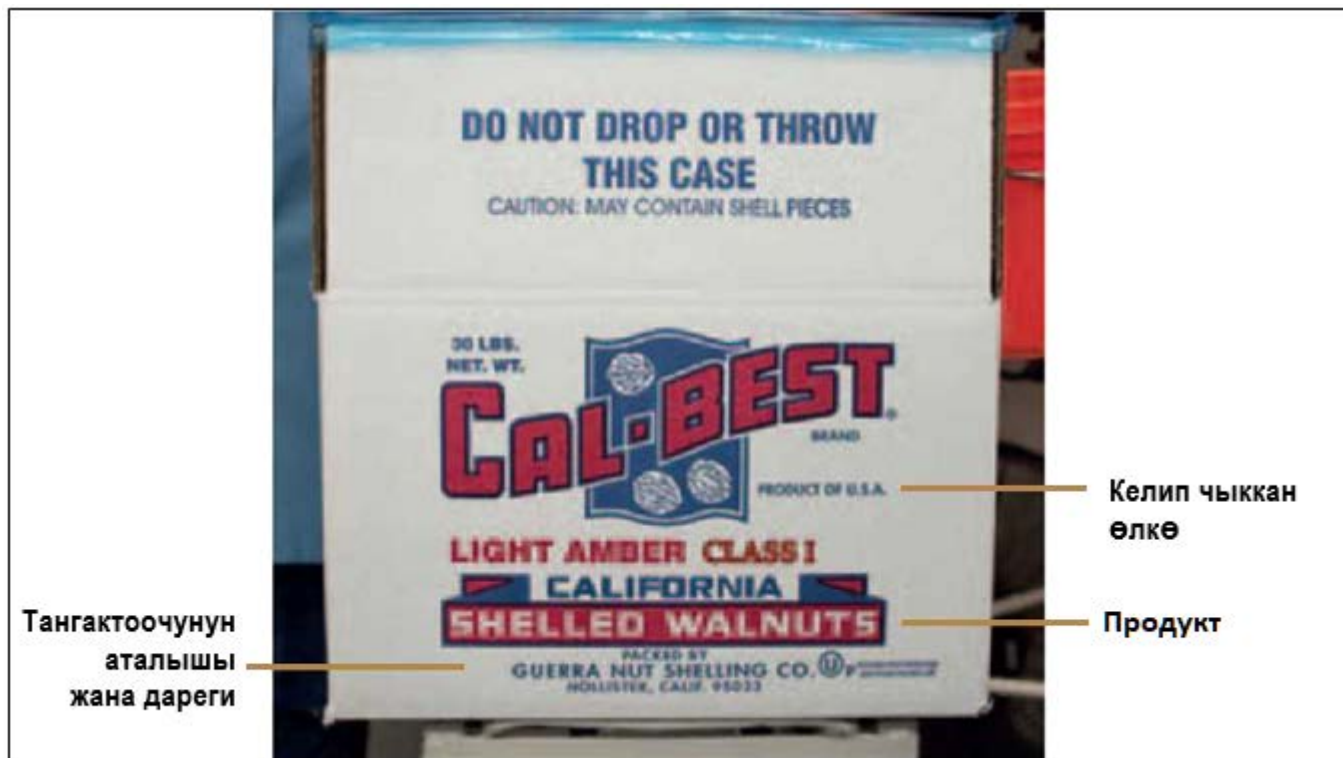
- Сорт.
- Сатууга түшүү формасы. Ар кайсы формадагы азыктар аралашкан учурда ар бир форманын пайыздык үлүшү көрсөтүлүшү керек.
- Жарым бөлүктөрдүн килограммдагы саны (факультативдик).
- Түшүмдү жыйноо жылы (факультативдик).
- Датасын көрсөтүү менен «Сактоо мөөнөтү» (факультативдик).

Е. ТЕКШЕРҮҮ ЖӨНҮНДӨ РАСМИЙ БЕЛГИЛӨӨ (ФАКУЛЬТАТИВДИК)

1983-жылы кабыл алынган.

Акыркы жолу 2017-жылы кайрадан каралып чыккан.

⁶ Толук же жалпысынан колдонулуучу аталышы көрсөтүлүүсү керек.

24-чү сүрөт. Картон коробкада басылып чыгарылган маркировканын мисалы

25-чи сүрөт. Дааналанган/керектөөчүлүк таңгактарда басылып чыгарылган маркировканын мисалы

ТИРКЕМЕ

Грек жаңгагынын маңызынын коммерциялык сапатын текшерүү жана маркетинг боюнча БУУ ЕЭКтин DDP-02 стандарты

I. АЗЫКТЫ АНЫКТОО

Ушул стандарт, грек жаңгагынын *Juglans regia* L дин (культуралык сорттор) ар кандай түрүнөн келип чыккан жана аны тамакка түздөн түз пайдаланууга же башка азыктар менен аралаштырып, кайра иштеп чыгуусуз эле тамакка пайдалануу үчүн болгон грек жаңгагынын маңызына таркалат. Ушул стандарт туздалган, кантталган, ароматташтырылган, куурулган же өнөр жайлык кайра иштетүү үчүн даярдалган

II. САПАТКА ТИЕШЕЛҮҮ ЖОБОЛОР

Бул стандарттын максаты грек жаңгагынын маңызын даярдалгандан жана таңгактагандан кийинки экспорттук текшерүү стадиясындагы сапатына карата талаптарды аныктоо.

Ошону менен бирге, экспорттук жөнөтүүдөн кийинки стадияларда стандартты пайдаланууда ээси/сатуучу анын талаптарын сактоо жоопкерчилигин алат. Ушул стандарттын талаптарына жооп бербеген азыктардын ээси/сатуучу, мындай азыктарды алып чыгууга же аларды сатууга сунуш кыла албайт же кандай бир башка жолдор менен аларды тапшырып же сата албайт.

A. МИНИМАЛДУУ ТАЛАПТАР¹

Ар бир сорт үчүн атайын шарттар жана уруксат берилген мүмкүндүктөр боюнча талаптар аткарылган учурда грек жаңгагынын баардык сортторунун маңызы төмөнкү мүнөздөмөлөргө ээ болушу керек:

Маңыз төмөнкүдөй болушу керек:

- бүтүн; бирок, маңыздын 25% жок болушу же андан аз болушу жарымчалар болуп саналышат.
- таза сапаттуу; чирүүгө жана бузулууга дуушар болгон, адам пайдаланууга жарабай калган азык мүмкүн эмес.
- таза; көзгө көрүнүктүү бөтөн заттарсыз, анын ичинде жабышып калган кабыкчанын калдыктарысыз.
- жетишээрлик өөрчүгөн; соолкуп кургап калган же чүрүшкөн өтө жалпак жана суу жетишпей кургап же катып калган маңыздын сырткы аянтынын 25%ин түзгөн, ошондой эле ичи бош жаңгактын маңызы мүмкүн эмес.
- маңыздын үстүнкү беттеринен ачык айырмаланып турган жана үстүнкү беттин жалпысынан 25%ин каптаган бузулууларысыз, түсү өзгөрүлгөн аянтчаларысыз (майлуу диффузиясыз же жайылып кеткен тактарсыз). ЭСКЕРТҮҮ: бетиндеги майда кемтиктер бузулуулар деп эсептелбейт;
- тирүү зыянкеч курт-кумурскалардын өнүгүү стадиясына карабастан алардын жок болуусу;
- зыянкеч курт-кумурскалар жана/же кенелерден жабыркаланбаган, анын ичинде тирүү эмес зыянкечтер, курт-кумурскалар жана

¹ «Дефекттердин аныктамалары» (кабыгы менен жаңгактар жана жаңгактардын данеги) аттуу III тиркемесинде келтирилген, <http://www.unece.org/trade/agr/standard/dry/StandardLayout/StandardLayoutDDP_e.pdf>.

- кермек даамсыз.
- сырткы нымдуулуктун үлүшү аномалдык жогорку дэңгээлде болбошу.
- Бөтөн жытсыз жана/же даамсыз.

Грек жаңгагынын маңызынын абалы төмөнкүдөй шарттарды аткарууга мүмкүндүү болуусу керек:

- транспорттоого, жүктөөгө жана түшүрүүгө туруштук бериши.
- керектүү жерге канааттандыруу абалда жеткирилиши.

В. НЫМДУУЛУКТУН ҮЛҮШҮ²

Грек жаңгагынын маңызындагы нымдуулуктун үлүшү 5,0%тен жогору болбошу керек.

С. КЛАССИФИКАЦИЯ

«IV. Дефектерге тиешелүү жоболор» бөлүгүнүн дефектерге болгон мүмкүндүктөрдүн негизинде грек жаңгагынын маңызы төмөнкү сортторго бөлүнөт:

жогорку сорт, биринчи сорт жана экинчи сорт.

Мүмкүндүктүү дефектер азыктын жалпы тышкы түсүнө, анын сапатына, сакталуу жөндөмдүүлүгүнө жана таңгактын ичиндеги товардык көрүнүшүнө терс таасир тийгизбеши керек.

² Нымдуулуктун үлүшү «Кургак азыктарынын нымдуулугун аныктоо» аттуу бөлүгүнүн стандарттын типтүү формасындагы II тиркемесинде көрсөтүлгөн. „http://www.unece.org/trade/agr/standard/dry/StandardLayout/StandardLayoutDDP_e.pdf“ Талаш-тартыш болгон учурда лаборатордук эталондук ыкма колдонулат.

III. КАЛИБРОВКАГА ТИЕШЕЛУУ ЖОБОЛОР (САТУУГА ТҮШҮҮЧҮ ФОРМАЛАР)

Грек жаңгагынын маңызы сатууга түшүүчү формалары боюнча төмөнкүдөй бөлүнөт:

I	«жарымчалар»	экиге бөлүнгөн же бир теңдүү жана жабыркабаган маңыз бөлүкчөлөрү
II	«кетиктери бар маңыз»	кемтилген же төртүнчү бөлүгү нүн бири жок болгон маңыздын жарымчалары
III	«төртүнчү бөлүкчөлөр»	бирдей бөлүктөргө узунунан төрткө бөлүнгөн маңыздар
IV	«чоң бөлүктөр»	«кетиги бар маңыздардын» өлчөмүнөн кичине, бирок «сынган маңыздын» өлчөмүнөн чоң
V	«сынган маңыздын бөлүкчөлөрү»	тегерек тешиктери бар диаметри 8 мм элек аркылуу өтүүчү, бирок, диаметри 3 мм тегерек тешиктери бар элек аркылуу өтпөөчү маңыздын бөлүгү

«Жарымчалар» үчүн гана - киллограммдагы даана санын көрсөтүү факультативдик (сөзсүз эмес) болуп саналат.

Азыктар аралашма түрүндө болгон учурда ар бир форманын пайызы белгилениши керек; калибри боюнча мүмкүндүктөр таблицасы колдонулбайт.

IV. Мүмкүндүктөргө тиешелүү жоболор

Сатуунун баардык стадиясында, ар бир партияда белгиленген сорттун сапатына, калибрине жана минималдуу талаптарына жооп бербеген азыктардын болушу мүмкүн.

A. САПАТЫ БОЮНЧА МҮМКҮНДҮКТӨР

ДЕФЕКТТЕР БОЮНЧА МҮМКҮНДҮКТӨР		Уруксаат берилген мүмкүндүктөр, салмагы боюнча дефект азыктын проценттик үлүшү		
		Жогорку сорт	Биринчи сорт	Экинчи сорт
(a)	минималдуу талаптарга жооп бербеген азыктарга мүмкүндүктөр, анын ичинде көп эмес:	4	6	8
	бубак козу карындар (көк) басып кеткен маңыздар	0,5	1	2
	кермек даамдуу маңыздар, бөтөн даамдуу жана жыттуу маңыздар	1	1	2
	чириген же бузулган маңыздар	0,5	1	2
	зыянкеч курту кумурскалар менен жабыркалаган маңыздар	1	1	2
	тирүү зыянкеч курт кумурскалар бар маңыздар	0	0	0
(b)	Башка дефекттер боюнча мүмкүндүктөр, бөтөн заттар, кабыктын калдыктары, мөмөчө калдыктары, чаң (салмагы боюнча)	0,5	1	1
(c)	Түсү боюнча мүмкүндүктөр бекитилген сорт үчүн маңыздын түсү кара кочкулураак пайыздык үлүшү тиешелүү	15	15	15

В. КАЛИБРИ/ФОРМАСЫ БОЮНЧА САТУУГА ТҮШҮҮДӨГҮ МҮМКҮНДҮКТӨР

САТУУГА КЕЛГЕН ФОРМА	Минималдык пайыздык үлүш жана уруксат берилген мүмкүндүктөр (маңыздын салмагы боюнча, %)					
	«Жарымча»	«кемтиги бар маңыздар	«төртүнчү бөлүгү»	«ири бөлүктөр»	«сынган маңыздын бөлүктөрү»	«маңыздын фрагменттери»
«Жарымчалар»	85 ^a	15 ^b	5 ^c	5 ^c	1 ^c	1 ^c
Кемтиги бар «сыныгы бар маңыздар		85 ^a	15 ^b	5 ^c	5 ^c	1 ^c
«Төртүнчү бөлүгү»			85 ^a	15 ^b	5 ^c	1 ^c
«Ири бөлүктөр»				85 ^a	15 ^b	1 ^c
«Сынган маңыздын бөлүктөрү»				10 ^b	90 ^a	1 ^d

- a*Минималдык пайыздык үлүш
- b*Уруксаат берилген мүмкүндүктөр
- c*15- пайыздык мүмкүндүктөр киргизилген
- d*10- пайыздык мүмкүндүктөр киргизилген

V. Товардык өңүнө тиешелүү жоболор

A. Бир түрдүүлүк

Ар бир таңгактын ичиндеги маңыздар бирдей болушу зарыл жана грек жаңгагынын маңызы окшок сапатта, калибрде (калибровка турса болсо) жана бир түрдөн келип чыккан гана маңыздан турушу керек (эгерде көрсөтүлсө).

Таңгактын ичиндеги көрүнүп турган бөлүгү таңгактын ичиндегилеринин бардыгына шайкеш болушу зарыл.

Түшүндүрүү

Түсүнүн бир түрдүүлүгү³

Белгилүү сортторго түстүн бир түрдүүлүгүнө карата төмөндөгү жоболор колдонулат:

- **Жогорку сорт:** Бул сорттогу жаңгактын маңызы бирдей ачык түскө ээ болушу керек, күңүрт саман түс жана/же лимондук-сары түс болбошу керек; күңүрт-күрөң түс мүмкүн эмес.
- **Биринчи сорт:** бул сорту грек жаңгагынын маңыздары ачык-күрөң түстөн күңүрт болбош керек жана/же лимондук-сары түстүү болушу керек.
- **Экинчи сорт:** Бул сорттогу грек жаңгагынын маңыздары күрөң түстөн күңүртүрөөк болбошу керек. Өтө күңүрт түстөгү маңыздар алардын түсүн таңгакка аталган шартта гана көрсөтүлгөн сорттогу маңыз катары сатууга түшүшү мүмкүн.

Түскө карата талаптар кызыл түстүү жаңгактардын түрлөрүнүн маңызына таркалбайт.

B. ТАҢГАКТОО

Грек жаңгагынын маңыздарын таңгактоо азыктын сакталышын камсыз кылуу керек.

Таңгактын ичине пайдалануучу материалдар, таза болушу зарыл, азыктын ички жана тышкы жабыркалануусуна алып келбеши керек. Соода спецификациясынын этикеткаларын же тактап айтканда, кагазды пайдалануу, тексти жазуу үчүн жана этикеткаларды пайдаланууда токсиндүү эмес сыялар же клей гана колдонулушу мүмкүн.

«IV. Мүмкүндүктөргө тиешелүү жоболор» бөлүгүндөгү мүмкүндүктөр таблицасына ылайык, таңгактарда эч кандай бөтөн заттардын үлүшү болбошу керек.

³ Ар кандай түстөрдү иллюстрациялоочу расмий колориметрикалык шкала, бул даректе бар http://www.unece.org/fileadmin/DAM/trade/agr/standard/dry/Publications/ECE_DDP-02_WalnutKernels.pdf.

VI. МАРКИРОВКАГА ТИЕШЕЛҮҮ ЖОБОЛОР

Ар бир таңгакта ⁴ так жана жуулуп кетпегендей тамгалар менен бир тарабына топтолгон жана сырттан көрүнүүчү төмөнкү маалыматтар жазылышы зарыл:

A. ТААНУУ БЕЛГИЛЕРИ

Таңгакты жасоочу жана/же жүктү жөнөтүүчү:

Аталышы жана физикалык дарегин (мисалы, көчө/шаар/почталык коду жана өлкө, эгерде ал товар келип чыккан өлкөдөн айырмаланса) же компетенттик улуттук орган⁵ тарабынан расмий таанылган болсо).

B. АЗЫКТЫН МҮНӨЗҮ

- «Грек жаңгагынын маңызы»

C. АЗЫКТЫН КЕЛИП ЧЫГЫШЫ

- Товар келип чыккан өлкө⁶ жана факультативдик тартипте, өндүрүү району же улуттук, аймактык же жергиликтүү аталышы

D. ТОВАРДЫК МҮНӨЗДӨМӨЛӨР

- Сорт.
- Сатууга түшүү формасы. Ар кайсы формадагы азыктар аралашкан учурда ар бир форманын пайыздык үлүшү көрсөтүлүшү керек.
- Жарым бөлүктөрдүн килограммдагы саны (факультативдик).
- Түшүмдү жыйноо жылы (факультативдик).
- Датасын көрсөтүү менен «Сактоо мөөнөтү» (факультативдик).

E . ТЕКШЕРҮҮ ЖӨНҮНДӨ РАСМИЙ БЕЛГИЛӨӨ (ФАКУЛЬТАТИВДИК)

1983-жылы кабыл алынган.
Акыркы жолу 2017-жылы
та

⁴ Маркировкалоо боюнча ушул жоболор таңгакта камтылган керектөөчү таңгактарына таркалбайт.

⁵ Кээ бир өлкөлөрдүн мыйзамы аталышын жана дарегин так көрсөтүүсүн талап кылат. Бирок, кододук белгини колдогон учурда «таңгактагыч жана/же ташыгыч» (же тиешелүү кыскартууда) белгиси кододук белгинин жанында коюлушу керек, мында кододук белгинин алдында ISO 3166 стандартында келтирилген таанып алуучу, эгерде өлкө келип чыккан өлкөсү болбосо, өлкөнүн тамгалык коду көрсөтүлүүсү керек.

⁶ Толук же жалпысынан колдонулуучу аталышы көрсөтүлүүсү керек.

ОРГАНИЗАЦИЯ
ОБЪЕДИНЁННЫХ
НАЦИЙ

